

WYKAZ MIESZKANCÓW GROMADY /sołectwa/ D O Ł H E
gmina ANTONOWKA powiat i parafia SARNY woj.WOŁYŃSKIE
stan mieszkańców na dzień 11 listopad 1943 roku.

Kolonia ROMANOWKA

1. Rodzina 11 osob.-PIERZEC⁷KICH, Julian jego dzieci Łucjan-zabity przez Niemców w 1943r,Stefania i jej mąż Henryk z 2-let.dzieckiem bestialsko zamordowani w kwietniu 1943r przez"bulbowców"/Ona ciężarna,żywcem zdzierano z nich skórę/,Antoni jego Żona Teofila z domu Nie-rodkiwicz,Franciszka,Marianna i Władysława.
2. Rodz. 5 " .-RUDNICKIEGO Stanisława
3. Rodz. 4 " - PARCZEWSKICH,Michał osadnik,kapitan legionów,adiutant Smigle-go-Rydz, zamordowany w Katyniu,żona z synem Janem wywiezieni na Syberię.Jan żołnierz gen.Andersa,potem "cichociemny"przerzucony do Polski.Drugi syn Stanisław skrył się przed NKWD,był działaczem podziemia i AK,mieszka w Szczecinie. Michał P. był założycielem i Komendantem organizacji "Strzelec" w Dołhem.
4. Rodz. 6 " - ZALEWSKICH, Narcyz i jego dzieci: Maria,Felicjan,Stanisław "Strzelec"-wywieziony na Syberię-zaginął,Bohdan i Tomasz/USA/
5. Rodz. 3 " - PAWŁOWSKICH, Stanisław jego żona Emilia i córka Marta.
6. Rodz. 4 " - SAWICKICH , Jan i żona Helena z d.Paszkowska ich dzieci Alf-reda ur.1927r i Franciszek 1931r.Mieszają we Wrocławiu.
7. Rodz. 4 " - OLSZEWSKICH , Józef jego żona i dwie córki.
8. Rodz. 2 " - PAWŁOWSKICH , matka Justyna i jej syn Mieczysław.
9. Rodz. 5 " - POWAŁKÓW Roman jego żona Felicja z d. Kujawska oraz 3-ch synów w tym Zygyryd wywieziony do Niemiec.
10. Rodz. 3 " - RUTKOWSKICH ,Bronisława i jej synowie Kazimierz wywieziony w 1943r do Niemiec i Czesław.
11. Rodz. 7 " - KUNDA ,matka jej dzieci Stanisław z córką,Wanda i jej syn oraz Roman z żoną Julią z d.Linek nauczycielką w Dołhem,wywiezieni na Syberię.
- 11ª Rodz. 5 " - GARBALINSKICH w tym 2-ch młodszych braci Władysław i Roman w marcu 1943r wracając od rodziny z Suni niespodziewanie natknęli się na grupę szkolących się "bulbowców" nieopodal Cepce-wicz i zostali zamordowani.
12. Rodz. 5 " - KUNDA, Witold,jego brat Stefan z żoną Konstancją i dwojgiem dzieci.
- 12^a.Rodz. 5 " - PIOTROWSKICH ,Nikodem,Roman,Mieczysław,i Jan oraz Feliks zamordowany przez Ukraińców w maju 1943r k/Orłówki pod Sarnami.

Osiedle ZABŁOCIE

13. Rodz. 6 " - NIERODKIEWICZA Józefa w tym syn Hilary zginął w 1939r.
14. Rodz. 5 " - ROMANSKIEGO Ignacego
15. Rodz. 4 " - DUSZYCKIEGO Antoniego
16. Rodz. 5 " - BORTNIKA Jana - gajowego w lasach horodeckich Purbe-go.
17. Rodz. 4 " - POLINKIEWICZ Zofii. w tym Helena ur.1923r i Anna z 1925r
18. Rodz. 4 " - ROMANSKIEGO Józefa
19. Rodz. 5 " - POLINKIEWICZA Walerego

20. Rodzina 6 osob.- POLINKIEWICZOW, Jan kowal ,żona i 4-o dzieci w tym Kazimiera
21. Rodz. 4 " - POLINKIEWICZA Piotra,zamordowanego przez UPA w lesie horo-
deckim w 1944r jego syn Stanisław w szeregach AK i samoobr.
" 5 " - POLINKIEWICZA Ludwika brata Piotra

Kolonia D O Ł H E

22. Rodzina 6 osob.- BARANOWSKIEGO Zygmunta ur.1888r.jego żona Marianna ur.1899r.
z domu Rutkowska,syn Stanisław 1920r wywieziony do Niemiec
na roboty,jego żona Genowefa z domu Bielecka,syn Józef 1922r
wzięty do polskiego wojska w ZSRR i jego żona Kazimiera.
23. Rodz. 4 " - RUTKOWSKIEGO Antoniego s.Adama ur.1897r.działacz samorządo-
wy i kóiek rolniczych,kandydował do Sejmu ostatniej kadencji
przed 1939r./bez powodzenia/,jego żona Marianna ur.w 1899r.
Syn Wiktor z 1920r żołnierz AK i samoobrony,po wojnie naczę-
lny inżynier elektrociepłowni Żerań,córka Maria ur.w 1929r.
24. Rodz. 5 " - RUTKOWSKIEGO Józefa,ur.1894r.założyciel i kapelmistrz orkie-
stry dętej w Dołhem,jego żona Genowefa ur.1906r z d.Pawłow-
ska,córki Jadwiga 1926r."Platerówka",Irena 1929r.i syn Leo-
pold ur.1931r.
25. Rodz. 5 " - RUTKOWSKIEGO Stanisława s.Adama ur.1900r.od roku1934 do woj-
ny sołtysa gromady Dołhe,jego żona Ana stazja z d.Paszkowska
ur.1903r.syn Jan 1927r.w organizacji AK i samoobronie,po wo-
jnie w Olsztynie założyciel i Prezes Tow.Miłośników Wołynia
i Polesia,córki Julia ur.w 1931r.i Danuta w 1935
26. Rodz. 8 " - RUTKOWSKIEJ Adeli z d.Hołubecka z Karaczuna ur.1873r.syn An-
toni 1903r.jego żona Leonia z Paszkowskich 1905r.ich córka
Romualda ur.w 1929r.i syn Roman 1936r.Drugi syn Adeli Feliks
"Strzelec"i skrzypek-samouk,zabrany do Niemiec po wyzwoleniu
w żandarmerii angielskiej,ur.w 1913r.aktualnie w USA.Najsta-
rsza córka Adeli,Urszula ur.w 1896r i jej córka Jadwiga 1930
27. Rodz. 11 " - NIERODKIEWICZA Norberta ur.1895r.jego żona Franciszka 1899r
i dzieci: Roman 1918r,Klemens 1923r i Jadwiga 1925r wywiez-
ieni do Niemiec,Stanisław 1927r./samoobrona/ Maria 1928r.Pa-
ulina 1934r.Wawrzyniec 1936r.i Helena 1938r.oraz siostra Fr-
anciszki Antonina Kołodyńska 1891r.
28. Rodz. 4 " - PASZKOWSKIEJ Marii ur.1863r.syn Tomasz 1892r.wójt gm.Horodz-
iec w latach 1921-1924,syn Antoni ur.w 1896r.sołtys od 1928
do 1934roku,jego żona Władysława z d.Kujawska ur.w 1902roku.
Marię i Władysławę "bulbowcy" zamordowali siekierami 11.XI.43
29. Rodz. 4 " - BRZozOWSKIEGO Aleksandra,ur.w 1890r.sołtys kol.Dołhe od 1922
do 1924r.żona Leontyna ich dzieci:Stanisław/strzelec/i Kamila
wywiezieni do Niemiec,ona po powrocie na Dołhe w 1945r zamor-
dowana przez UPA w Ostrowie/przysiółek ukraiński,1 km na pół-
noc od Dołhego.
30. Rodz. 3 " - BRZozOWSKIEGO Henryka,ur.w 1897r.syn Adam 1930r.i siostra H.
Albertyna ur. w 1899r.
31. SZKOŁA i świetlica zbudowana w 1934roku przez społeczeństwo Dołhego/siedziba Zw.
Strzeleckiego,miejsce zebrań,zabaw,przedstawień i innych uro-
czystości/.
32. Rodz. 4 " - PASZKOWSKIEGO Zygmunta,żona Wincentyna z d.Kujawska i ich
dzieci Jadwiga i Witold.Po wojnie osiedleni na Żuławach gdzie
Witold w nie do końca wy jaśnionych okolicznościach został
utopiony w kanale przez Ukraińców przesiedlonych w ramach
akcji W.

33. Rodzina 7 osob. - PASZKOWSKIEGO Bernarda,ur.1900r.żona Julia z d.Paszowska
ur.1903r.i ich dzieci:Elżbieta 1928r. Jan 1930r.Janina 1932
Helena 1935r.i Józef 1937r.
34. Rodz. 4 " - PASZKOWSKIEGO Lucjana,ur.w 1897r.żona Michalina z Pawłow-
skich ich córka Emilia i siostra Lucjana,Stefania.
35. Rodz. 9 " - PASZKOWSKIEJ Franciszki,ur.w 1871r.zamordowanej przez "bul-
bowców" w 1943r./11.XI./jej syn Adolf 1900r. jego żona Ge-
nowefa z d.Lubera z Radzieża,syn Jakub z 1908r.kapral 27
WDP AK ps."Słoń" po rozbrojeniu w 1944r.wywieziony do kopa-
lni w "Donbasie"żyje samotnie we wsi Leciszewy k/Dobrzynia-
Golubia. Syn Wincenty 1913r.plt.27 WDP AK ps."Miś" zginął w
lasach mosurskich 17 kwietnia 1944r. Syn Konstany ur.1916r
i córka Urszula z 1921roku.Córki Adolfa,Krystyna i Teresa.
36. Rodz. 7 " - PASZKOWSKIEGO Wacława,jego żona Lidia,oraz 2 synów i 3 cór.
37. Rodz. 4 " - PASZKOWSKIEGO Bolesława,jego żona oraz dwoje dzieci:Broni-
sława i Eugeniusz.
38. Rodz. 5 " - KOROLCZUKA Piotra,jego żona Dominika z d.Kujawska ich syn
Edward i szwagierki,Urszula i Malwina Kujawskie.
39. Rodz. 8 " - POGODZINSKIEGO Szymona,ur.w 1898r. żona Marianna z 1902r.z
d.Kujawska,oraz dzieci:Eugeniusz z 1923r.Władysław z 1926r.
Irena 1928r i Jerzy z 1939r. Oraz TYLMAN Feliks i jego żona
Jadwiga z d. Bielecka.
40. Rodz. 6 " - RUTKOWSKIEGO Antoniego,ur.w 1891r. zamordowany przez "bul-
bowców" 11.XI.43r.żona Antonina z d. Krzezińska z 1894r.
córka Helena z 1913r.i Genowefa 1923r.jej mąż Władysław
KUNDA i ich syn Janusz ur.w 1943r.
41. Rodz. 4 " - PASZKOWSKIEGO Leonarda,żona i syn Antoni i jego żona Kazi-
miera z d.Bielecka.
42. Rodz. 3 " - KUJAWSKIEGO Kazimierza,powołany do wojska pols kiego w ZSRR
jego żona Pa-ulina i syn Wincenty.
43. Rodz. 5 " - KUJAWSKIEGO Bronisława,ur.1898r.żona Helena z 1903r.z d.Ża-
rczyńska z Grabiny i córki:Janina 1927r.i Teresa 1931r.oraz
kuzynka Sabina Janicka,która po napadzie band ukraińskich w
lipcu 1943r.na Hutę Stepańską,schroniła się na Dołhem,tu 11
listopada 43r.została zamordowana przez "bulbowców".
44. Rodz. 14 " - KUJAWSKIEGO Jana,ur.1895r.żona Stefania ich dzieci:Halina,
Irena,Helena,Eugeniusz i Florian.Brat Jana Tadeusz jego c.
Weronika i s.Mieczysław.Kuzyn Tadeusza Mieczysław Szczepa-
ński jego żona Maria,ich dzieci Jadwiga i Ryszard.
45. Rodz. 4 " -RUTKOWSKIEGO Mariana,ur.1902r.jego żona Emilia,siostra Ha-
nna,oraz ich krewny Czarnecki,który przeżył napad UPA w Hu-
cie Stepańskiej,tu został 11.XI.43r.zabity przez Ukraińców.
46. Rodz. 3 " - PASZKOWSKIEGO Feliksa ur.1899r.został zabity/zakłuty w okr-
utny sposób-rozmawiałem o tym z uczestnikiem napadu "naszym"
Ukraińcem z Zatorza,który po odbyciu na Syberii wyroku za
udział w bandach UPA dalej mieszka na Dołhem/ 11.XI.1943roku.
Żona Feliksa Alina 1904r.zastrzelona przez Niemców ze stacji
Tutowicze,gdy wracała po godzinie policyjnej z Sarn w 1943r.
Ich córka Wiesława ur.w 1927r./mieszka w Warszawie/
47. Rodz. 4 " - PASZKOWSKIEGO Stańsława ur.1896r.żona Katarzyna z d. Rutko-
wska ur.w.1898r.s.Wiktor z 1918r.do wojny funkcjonariusz po-
licji w Gdyni i Czesław ur..w 1929r.
48. Rodz. 5 " - LITWINIUKA Aleksandra,matka,żona i dwóch synów.

49. Rodzina 2 osob. - PASZKOWSKICH, Tekla i jej brat Wincenty, zginął pod M. Casino
50. Rodz. 9 " - PASZKOWSKIEJ Zygmundecichy/tak starsze kobiety nazywano imieniem ich zmarłego męża/ i jej dzieci: Feliksa, Helena, Wiktoria i najstarsza Jadwiga, ur. w 1901r. wyszła za mąż za Rosjanina Siemiona Nikiforowa, założyli sklep spożywczy w Dołhem, ich dzieci: Walentyna ur. w 1929r. Nina 1931r. i Witold,
51. Rodz. 4 " - PASZKOWSKIEJ Malwiny z d. Onuchowska ur. w 1881r. pochodziła z Grabiń, syn Piotr, zw. strzelecki, organizator samoobrony w 1943r. aresztowany w 1944r. przez NKWD, zmarł w więzieniu, jego żona Waleria-1903r. i ich syn Ryszard ur. w 1942r. Malwina P. była ma-cochą mojej mamy Anastazji, a ojciec mamy Ignacy Paszkowski i mąż Malwiny był bratem Pauliny Zielińskiej z Radzieża. Mieszkał tam jeszcze Leon Cymbaluk, Ukrainiec-parobek. W 1945r. wraz ze wszystkimi Dołzańcami przyjechał do Polski.
52. Rodz. 4 " - PASZKOWSKIEGO Witalisa, jego żona Maria oraz syn Alfred i Witold.
53. Rodz. 5 " - OSIENNIKA Konstantego, jego żona i 3 dzieci.
54. Rodz. 5 " - OSIENNIKA Stefana jr. oraz żona i 3 dzieci. Rodzina Osienników wydawała się być spolszczona, ale tak jak i Nikiforowie nie wyjechali do Polski.
55. Rodz. 5 " - NICEWICZA Adama, jego żona Władysława i dzieci: Kazimierz ur. 1925r. c. Kazimiera 1927r. i Edward-1930r.

Osiedle ZAŁOMY

56. Rodzina 4 osob. - KUJAWSKIEGO Wilhelma tj. żona i dwoje dzieci./Wilh. rzeźb. lud./
57. Rodz. 5 " - CYGA małżeństwo i troje dzieci /w tym Kazimierz 1923r./
58. Rodz. 5 " - SIEBIELCA Mieczysława: żona Olga, synowie Wiktor i Jerzy oraz jedna córka.
- Rodz. 5 " - KULIK Anny.
59. Rodz. 6 " - MYSZAKOWSKIEGO Zygmunta

Osiedle ZATORZE

60. Rodzina 3 osob. - SOBOLEWSKIEGO Stanisława, kolejarz-torowy, żona i syn Marian lotnik RAF.
61. Rodz. 4 " - ZALEWSKIEGO Jana.
- 61a. Rodz. ? " - DĄBROWSKICH, ojciec staruszek, syn powstańca listopadowego, rodzina zruszczona.
62. Rodz. 5 " - MICHALEWSKIEGO Jana + żona i troje dzieci w tym Hilary mój kolega szkolny, z 1926r.
- 62ª Rodz. 5 " - PIEKUT, rodzice i troje dzieci w tym Aniela i Anna.
63. Rodz. 5 " - KORYTKÓW, córka Helena z 1923r. zamordowana przez bandytów ukraińskich z UPA 11.XI.1943r.
64. Rodz. 5 " - ŚLUSARCZYKA Bronisława, kolejarz-torowy, żona Elżbieta z d. Paszkowska i ich dzieci: Alfred ur. w 1925r. zginął jako oficer WP przy oblężeniu Wrocławia w 1944r. Wilhelmina-1926r. w WP w ZSRR podoficer łączności, Wanda ur. w 1927r.
65. Rodz. 5 " - SZTABERSKICH, w tym córka Władysława ur. w 1925r.
66. Rodz. 6 " - POTAPOWICZÓW.
67. Rodz. 4 " - MICHAŁSKIEGO Macieja, oficera wojsk carskich, potem legionów żona Zofia, c. Genowefa s. Bolesław ur. w 1927r.

68. Rodzina 3 osob. - JECK Hermana, Polak-patriota pochodzenia niemieckiego represjonowany przez gestapo, żona i córka Helena 1931r. urodzenia, lekarz i działacz społeczny w Warszawie.
69. Rodz. 7 " - KRUPINSKICH, małżeństwo mieszane polsko-ukraińskie.
70. Rodz. 6 " - KULAK Jana, znany stolarz meblowy, żona, trzech synów, córka Janina ur. w 1922r.
71. Rodz. 5 " - KAPRONIÓW, w tym córka Katarzyna ur. 1920r.
72. Rodz. ? " - KALINSKICH małżeństwo mieszane.
73. Rodz. ? " - PRUN,
74. Rodz. 2 " - BIELECKA Stefania i syn Jan.

Polska kolonia DOŁHE położona była w odległości 12 km. na zachód od SARN przy stacji Tutowicze na linii kolejowej Kowel-Sarny na Wołyniu. W listopadzie 1943r. Sołectwo to liczyło 78 domostw, zamieszkiwało w nich około 300 osób. W skład gromady Dołhe wchodziły następujące osady: Romanówka - 14 zagród, Zabłocie - 9, Załomy - 4, Zatorze - 17 i samo Dołhe 34 zagrody. Na obrzeżach Kolonii zamieszkiwało kilkanaście rodzin ukraińskich /w Ostrowie, Zatorzu/.

Powstanie Dołhe wiąże się ściśle z dziejami dwóch wielkich majątków ziemskich należących do rodziny Urbanowskich, Teodora /zm. w 1817r./ właściciela Cepcewicz i jego stryja Antoniego /1768-1842/ który władał majątkiem Horodziec. Obaj zmarli bez potomstwa. /to w Horodczu Józef Ignacy Kraszewski poznał swoją przyszłą żonę która była siostrzennicą Elżbiety Urbanowskiej, żony Antoniego, tam też urodzili się jego dwaj synowie: w 1841 Jan i w 1843 Apoloniusz, Franciszek, obaj ochryzczeni w Bereźnicy/. *Książki chaty za wsie - Krasz.* Teodor Urbanowski z Cepcewicz, wielki hulaka i utracjusz jeszcze za życia stracił swój majątek na rzecz wierzycieli m.inn. swoich oficjalistów i zarządców. *czek* *kyz.* Majątkiem tym podzielili się głównie: Leon Poniatowski /1763-1850/, którego prawnuk Juliusz Poniatowski był ministrem rolnictwa w II-iej Rzeczypospolitej, oraz hr. Łoś, Stefan Gronowski generał Wojsk Polskich /którego grobowiec pamiętam z cmentarza w Bereźnicy/, płk. Poznański i inni. Nowi właściciele z braku siły roboczej i nadzorczej zaczęli sprzedawać ziemię lub sprowadzać i osadzać na niej dzierżawców-Polaków rekrutujących się z niebogatej drobnej szlachty Mazowsza lub Grodzieńszczyzny. Potwierdzeniem tego może być fakt, że chłopci ukraińscy do ostatniej wojny nazywali mieszkańców naszej Kolonii - "Mazury". A sami mieszkańcy rdzennego Dołhe mówili o sąsiadach z Romanówki z nutką wyższości "grodzieńcy".

Jednym z największych skupisk Polaków w parafii Bereźnica/kościół-kaplica drewniana zbudowana w 1614r./ jej okolicach w XVIII wieku, obok Horodźca /i okolic/ i wsi Sarny/Sarnaki/-własność hr. Pruszyńskich- były niewątpliwie Cepcewicze. Na ziemiach tego majątku w promieniu 10 km. od centrum powstają polskie osady zwane "Maydanami"/początkowo zwane Cepcowskimi, a po roku 1838 dla lepszego odróżnienia powstaje drugi człon nawiązujący do lokalnych nazw/uroczyisko, hało czy polana/, jak np. Maydan Widymir, Maydan Sunia, Maydan Dowhe, Maydan Sarnecki i inne. / W sąsiednich parafiach: Maydan Niemowicki, Maydan Siedlisko, Osty czy Hałoj/. Stwierdzić można, że osada Dołhe od jej początku do 1830 roku nazywała się Maydan Cepcowski, potem przez kilkanaście lat figuruje jako Maydan Cepcowski Dowhe zwany, następnie od 1838 roku jako Maydan Dołhe, a od 1855 już jako Kolonia /czasem Słoboda/ Dołhe.

Pierwszymi mieszkańcami naszej Kolonii były rodziny PASZKOWSKICH, SAWICKICH, GARBALINSKICH, KUJAWSKICH, JASIŃSKICH, MYSZKIEWICZÓW, WYSOCKICH, JANKIEWICZÓW i DOMALEWSKICH. Mój przodek Michał Rutkowski /1791-1847/ przybył ze Lwowa około 1810 roku do Siedliska k/Buty Stepańskiej i ożenił się tam z Joanną Heleną Suchodolską w roku 1812. Następnie w 1817 r. przeniósł się na Dołhe, gdzie założył gospodarstwo, kupując i dzierżawiąc ziemię od Leona Poniatowskiego.

A więc powstanie polskiej Kolonii Dołhe z dużym prawdopodobieństwem można ustalić na początek II-iej połowy XVIII wieku.

Dane o powstaniu Dołhego i jego mieszkańcach ustaliłem na podstawie materiałów zaczerpniętych z odpisów ksiąg metrycznych z parafii Bereźnickiej i Stepańskiej odnalezionych w Archiwum Akt Dawnych w Warszawie.

W pamiętnym roku 1943 należy podkreślić fakt, że w oddalonej o około pół km. od Dołhego stacji kolejowej Tutowicze stacjonował silnie umocniony garnizon niemiecki, gdzie zastępcą dowódcy był Polak pochodzący ze Śląska przyjaźnie ustosunkowany do nas. Gdy na początku 1943r. zorganizowaliśmy samoobronę Dołhego, załatwiliśmy u niego /smarując sprawę masłem i słoniną/wypożyczenie nam 17 karabinów. Czuliśmy się w miarę bezpieczni, ponieważ mieliśmy obiecaną również pomoc w razie napadu "bulbowców".

Jednak rzeczywistość okazała się inna. Na trzy tygodnie przed napadem i spalaniem Dołhego, co miało miejsce 11 listopada 1943 roku około godz. 12-ej w nocy Niemcy kazali nam oddać broń, a w czasie napadu siedzieli cicho w swoich bunkrach nie oddając ani jednego strzału w kierunku bandytów.

Jedynie / co się raczej rzadko zdarzało / uciekające przed śmiercią kobiety i dzieci otrzymały schronienie w obrębie stacji kolejowej.

W czasie napadu zginęło przeważnie od siekier i pik osiem osób, w tym dwie które uratowały się z Huty Stepańskiej i przebywały u swoich krewnych na Dołhem. Ogółem w latach 1943-1945 z rąk Ukraińskich nacjonalistów zginęło 16-u mieszkańców Dołhego. W porównaniu z innymi tragicznymi wydarzeniami na Wołyniu, liczba ofiar u nas jest stosunkowo mała. Myślę, że pewnym wytłumaczeniem tego faktu może być to, iż nasza Kolonia była bardzo blisko położona od niemieckiego silnego posterunku stacyjnego, a po drugie nie wszyscy Ukraińcy byli w czasie napadu krwiożerczo nastawieni do ofiar, było takich przypadków kilka, jeden np. dotyczył mojej babki Malwiny/pochodzącej z Siedliska/ która uciekając w czasie napadu natknęła się na bulbowca, który krzyknął tylko " wtykaj bo strylati budu ".

Z zagłady ocalały jedynie trzy domostwa. Obecnie jest to duża wieś ukraińska, nazwa w zasadzie nie zmieniona: DOWHE. Lasy zostały wykańczowane, łąki osuszone, teraz jak ja mówię ,inny świat inni ludzie. Trzeba również stwierdzić, że są oni bardzo przychylnie, niektórzy wręcz serdecznie nastawieni do nas dawnych mieszkańców Dołhego.

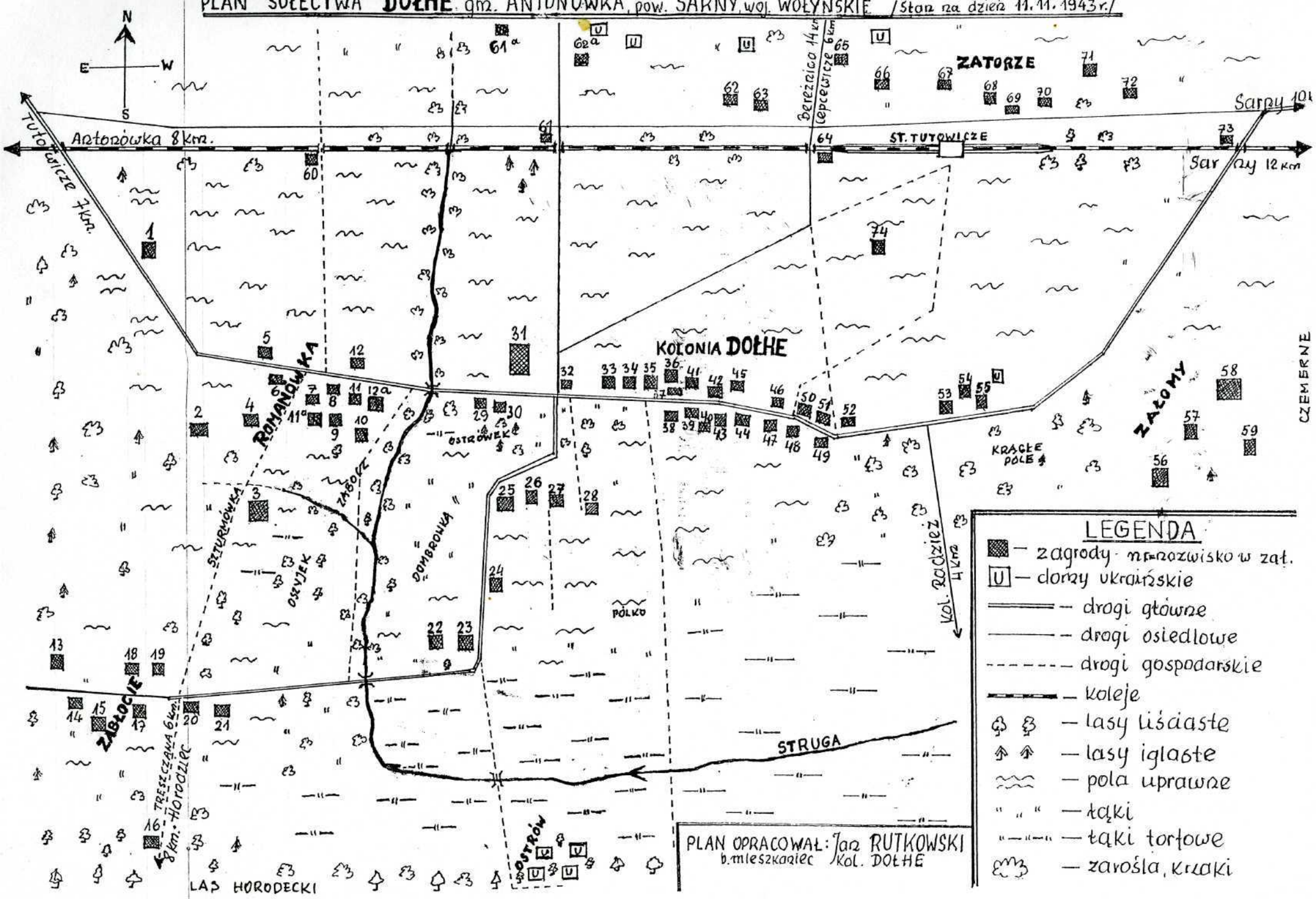
Ale stoi tam do dziś w środku wsi jeden dom ocalały z pożogi, własność Heleny i Bronisława Kujawskich oraz żuraw drewniany obok studni w naszym dawnym zabudowaniu, jako niemi świadkowie dawnych lat. Jest jeszcze w środku wsi w miejscu gdzie pochowani zostali zamordowani przez UPA nasi rodacy, zbudowana z mojej inicjatywy Kapliczka-Grobowiec, usytuowana nieopodal miejscowej szkoły, której dzieci opiekują się nią od wielu lat.

Po spaleniu Dołhego większość jego mieszkańców przeniosła się do Sarn, by następnie 5 maja 1945 roku wyjechać w nieznaną - do Polski. Już 9 maja byliśmy w Nidzicy, gdzie część z naszych została na stałe, reszta dotarła do Olsztyna by tu się osiedlić w tym ja z moją rodziną.-

Opracował Jan RUTKOWSKI, ur. 24 kwietnia 1927 roku, były mieszkaniec Kol. DOŁHE i SARN, aktualnie zamieszkały: 10504 - Olsztyn, ul. Kościuszki 34 m.11, tel. 5274749. Prezes Towarzystwa Miłośników WOŁYNIA i POLESIA Oddział w Olsztynie.

[Handwritten signature]

PLAN SOŁECTWA **DOŁHE** gm. ANTONÓWKA, pow. SARNY, woj. WOŁYŃSKIE / Stan na dzień 11.11.1943r./

LEGENDA

- - zagrody - nr rozwisko w zat.
- U - domy ukraińskie
- — — — — drogi główne
- — — — — drogi osiedlowe
- - - - - drogi gospodarskie
- — — — — koleje
- ☁ ☁ - lasy liściaste
- ↑ ↑ - lasy iglaste
- ~ ~ ~ - pola uprawne
- " " - łąki
- - - - - łąki torfowe
- ☁ ☁ - zarośla, kraki

PLAN OPRACOWAŁ: Jar RUTKOWSKI
b. mieszkaniec Kol. DOŁHE

CZEMERNE